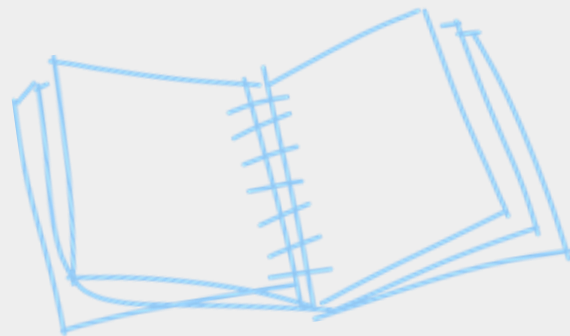

Мінна безпека

9–11 класи

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Міністерство
внутрішніх справ
України

ДСНС
УКРАЇНИ

для кожної дитини

Правда чи міф

ПРАВДА ЧИ МІФ?

Розтяжку можна знешкодити, перерізавши
дротик.

МІФ

**Розтяжку можна
знешкодити, перерізавши
дротик.**

ПРАВДА

**Ні, це може спричинити вибух. Тільки
фахівець (сапер) може оцінити ризики
розтяжки
та знешкодити її.**

ПРАВДА ЧИ МІФ?

Якщо боєприпас пролежав багато років, він
уже не вибухне.

МІФ

Якщо боєприпас пролежав багато років, він уже не вибухне.

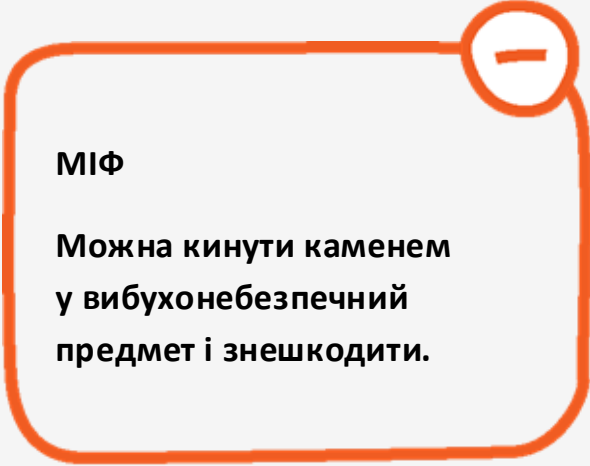
ПРАВДА

Навіть боєприпаси Першої світової війни можуть вибухнути, хоча були неактивні понад сторіччя.

ПРАВДА ЧИ МІФ?

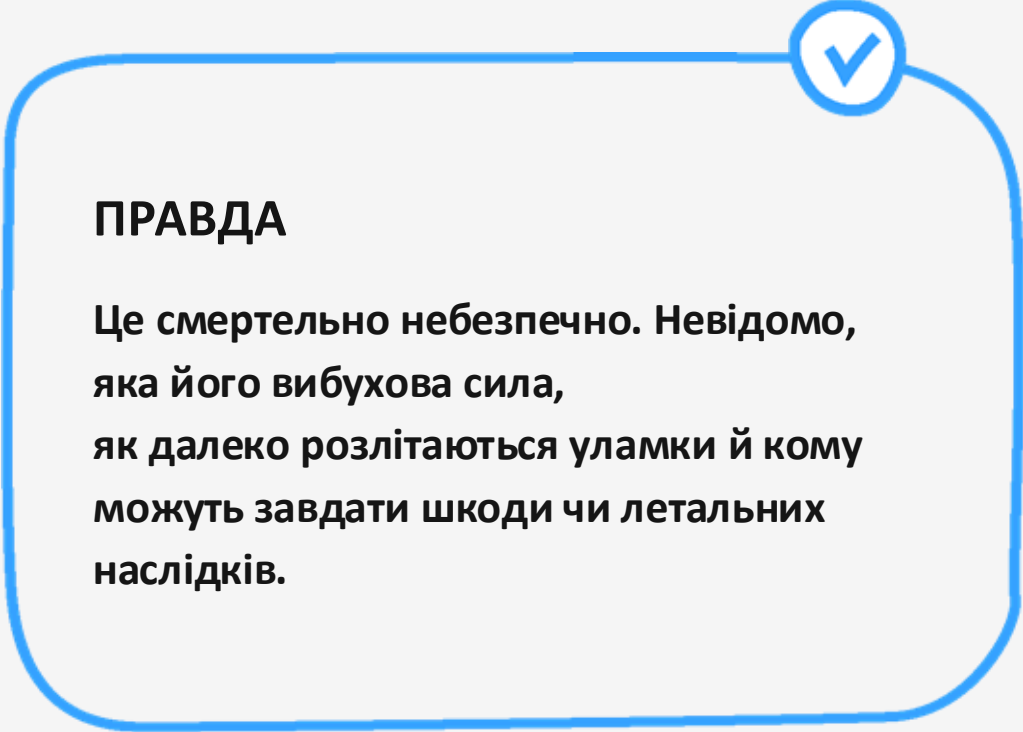
Можна кинути каменем у вибухонебезпечний предмет і знешкодити.

МІФ

**Можна кинути каменем
у вибухонебезпечний
предмет і знешкодити.**

ПРАВДА

**Це смертельно небезпечно. Невідомо,
яка його вибухова сила,
як далеко розлітаються уламки й кому
можуть завдати шкоди чи летальних
наслідків.**

ОБГОВОРЕННЯ

ЗАПИТАННЯ № 1

У яких країнах були війни
та бойові дії й продовжується
розмінування?

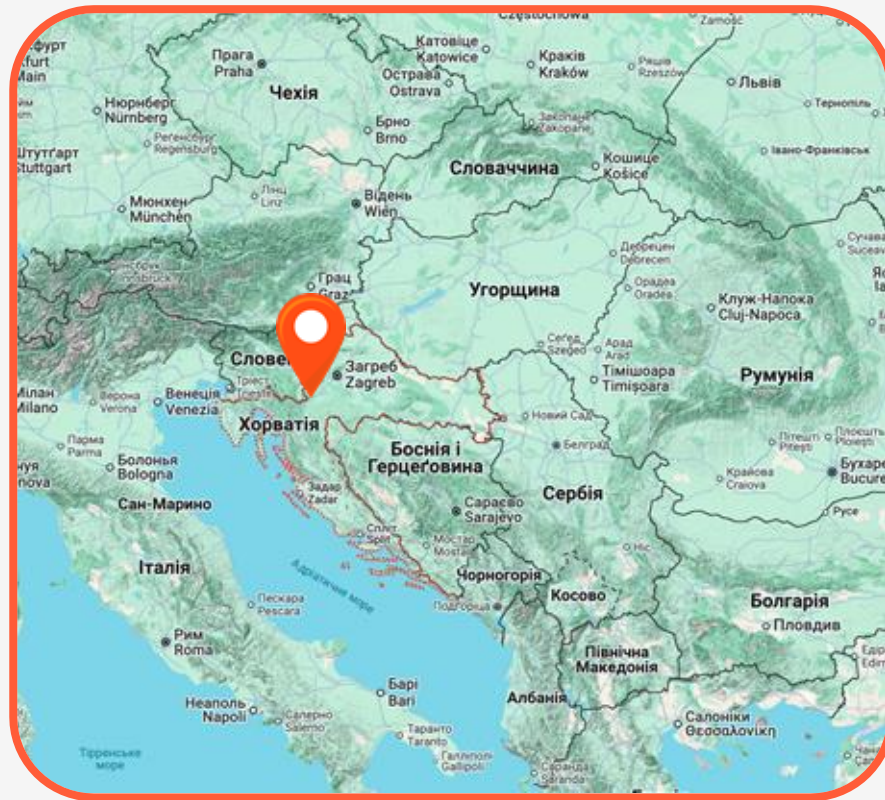
Серед країн, які постраждали
від війн, а їхні території й досі заміновані,
— Хорватія, Афганістан, Азербайджан,
Лаос та інші.

ХОРВАТІЯ

Війна за незалежність Хорватії тривала в 1991–1995 рр., країна була частиною Югославії.

Роботи з розмінування тут планують завершити до 2026 р., їх проводять національні організації. Міни були розкидані **в лісах, на полях, у селах, біля житлових будинків**. Усі основні житлові зони очищені, але міни ще є в **лісових та сільськогосподарських районах**.

АФГАНІСТАН

Війна тривала протягом 1979–2021 рр.:
спершу радянсько-афганська війна
1979–1989 рр. і потім громадянська
війна 1990-х рр..

Хоча бойові дії тривали до 2021 р.,
але розмінування почалося
ще наприкінці 80-х. Через тривалість
та інтенсивність бойових дій
Афганістан є однією з найбільш
замінованих країн.

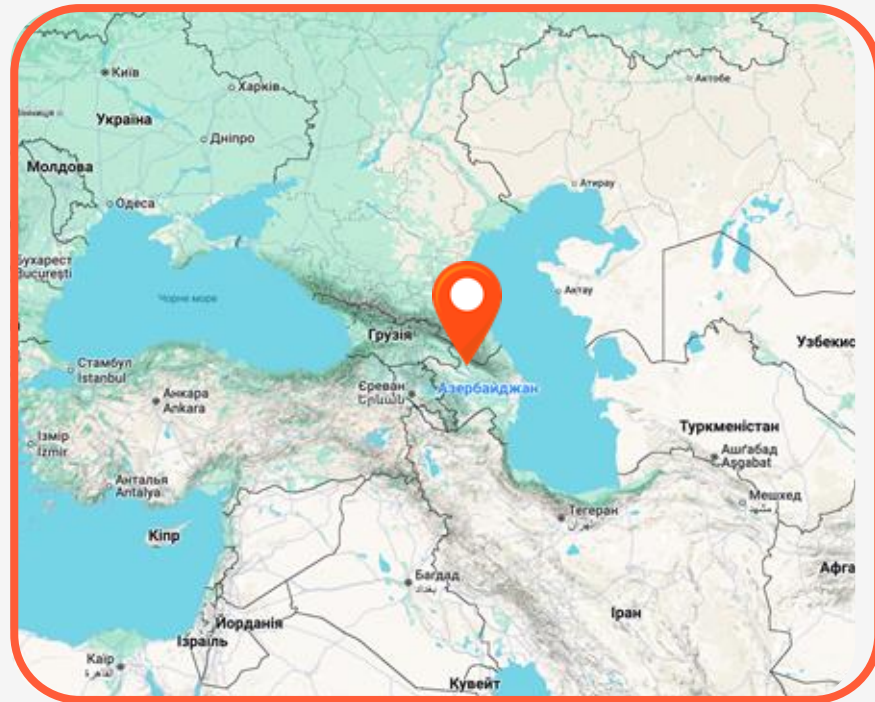

АЗЕРБАЙДЖАН

У 1988–1994 рр. та 2020 р. тривала війна за регіон Нагірний Карабах, який між Вірменією та Азербайджаном.

Після завершення бойових дій у 1994 р. й підписання мирного договору з Вірменією залишилися значні площі, забруднені мінами й нерозірваними боєприпасами. Масштабне розмінування активізувалося після 2020 р., коли Азербайджан повернув контроль над більшістю територій Карабаху.

Основні житлові зони очищені,
проте значні мінні загрози залишаються
**в сільськогосподарських районах, лісах
і гірських місцевостях.**

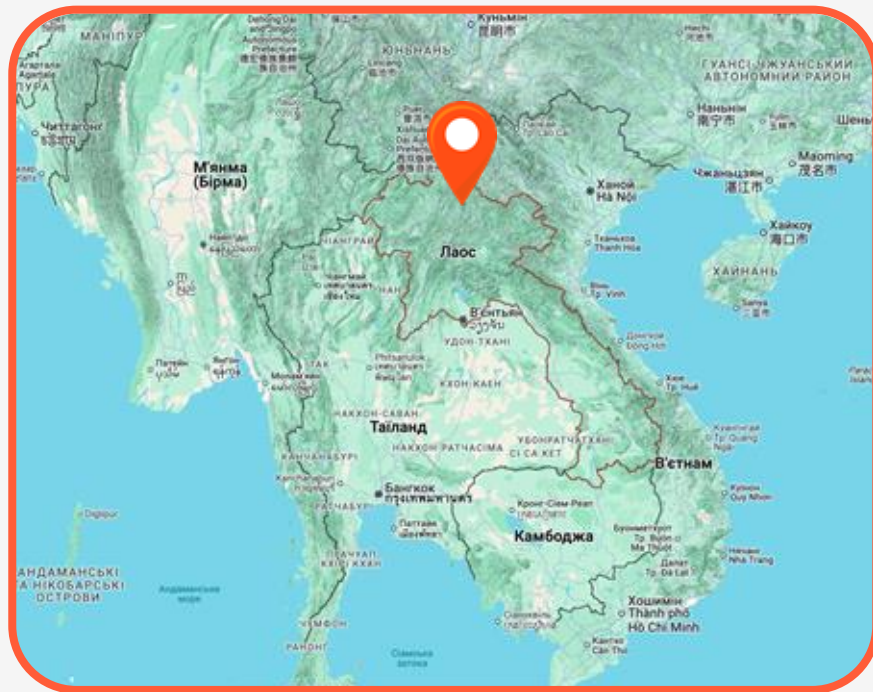

ЛАОС

Протягом 1955–1975 рр. тривала війна у В'єтнамі.

Хоч Лаос не був офіційно стороною у війні, але зазнав важких бомбардувань, зокрема касетними снарядами, які скидалися з літаків. Унаслідок цього на території країни залишилося близько 80 млн нерозірваних боєприпасів.

Розмінування почалося в 1990-х рр. і триває досі. Основні житлові зони переважно очищені, але значна кількість вибухонебезпечних предметів залишається **в сільськогосподарських районах, джунглях і гірських регіонах**, що ускладнює безпечне використання землі.

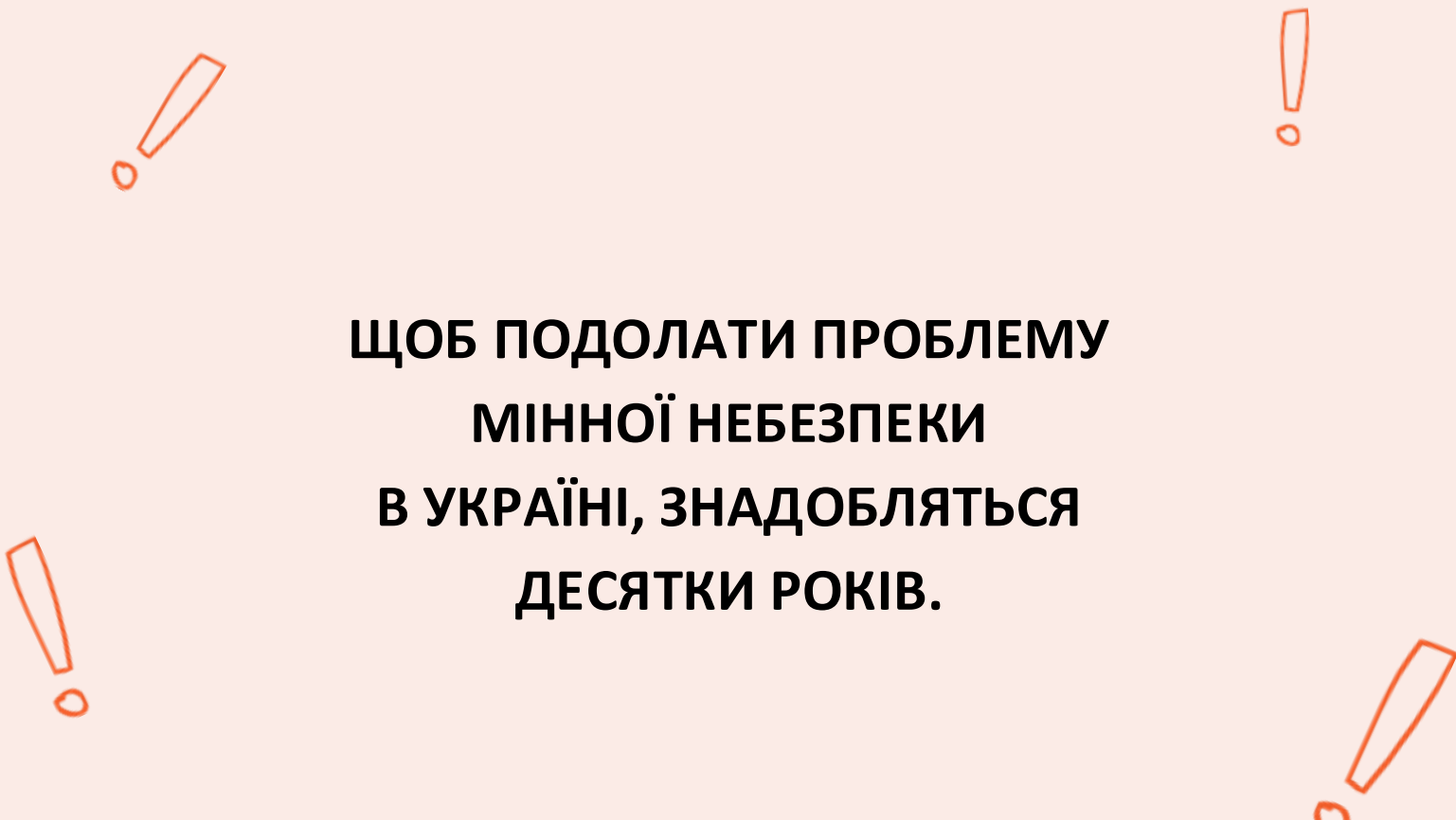

Лаос є прикладом того, що час не деактивує нерозірвані снаряди, і вони залишаються такими ж небезпечними.

**РОЗМІНУВАННЯ ПОТРЕБУЄ
БАГАТО ЧАСУ, ТОЖ ЛЮДИ
МАЮТЬ ЗАЛИШАТИСЯ
ОБАЧНИМИ Й УВАЖНИМИ.**

**ЩОБ ПОДОЛАТИ ПРОБЛЕМУ
МІННОЇ НЕБЕЗПЕКИ
В УКРАЇНІ, ЗНАДОБЛЯТЬСЯ
ДЕСЯТКИ РОКІВ.**

Гуманітарне розмінування відрізняється від військового чи оперативного. Воно має на меті розмінувати ділянки, які належать громаді чи приватній особі / компанії і які були заміновані внаслідок бойових дій.

Для початку розмінувачі **спілкуються з місцевим населенням** і військовиками, щоб ідентифікувати потенційно небезпечну територію.

Потім **обстежують ділянку** спеціальним обладнанням, дронами, часом за участі навчених собак чи навіть щурів особливого африканського виду з надчутливим нюхом.

Далі починається **етап деактивації** знайдених вибухонебезпечних предметів і **повторна перевірка** ділянки.

ТІЛЬКИ ПІСЛЯ ПОВНОГО ОЧИЩЕННЯ Й ПЕРЕВІРКИ ДІЛЯНКУ ПОВЕРТАЮТЬ НА БАЛАНС ГРОМАДИ / ВЛАСНИКАМ.

**ІНОДІ ПРОСУВАННЯ РОЗМІНОВУВАЧА МОЖЕ СЯГАТИ ВСЬОГО 10
СМ НА ДЕНЬ, А В УКРАЇНІ ПОТЕНЦІЙНО ЗАБРУДНЕНИХ ТЕРИТОРІЙ
— ПОНАД 133 000 КВ. КМ.**

Це більше, ніж площа Греції, Болгарії чи Австрії!

Дані станом на лютий 2026 року.

ЗАПИТАННЯ № 2

Як замінованість впливає
на економіку країни?

Замінованість — це не лише безпекова проблема, а й потужне економічне «гальмування», що уповільнює розвиток України:

аграрний

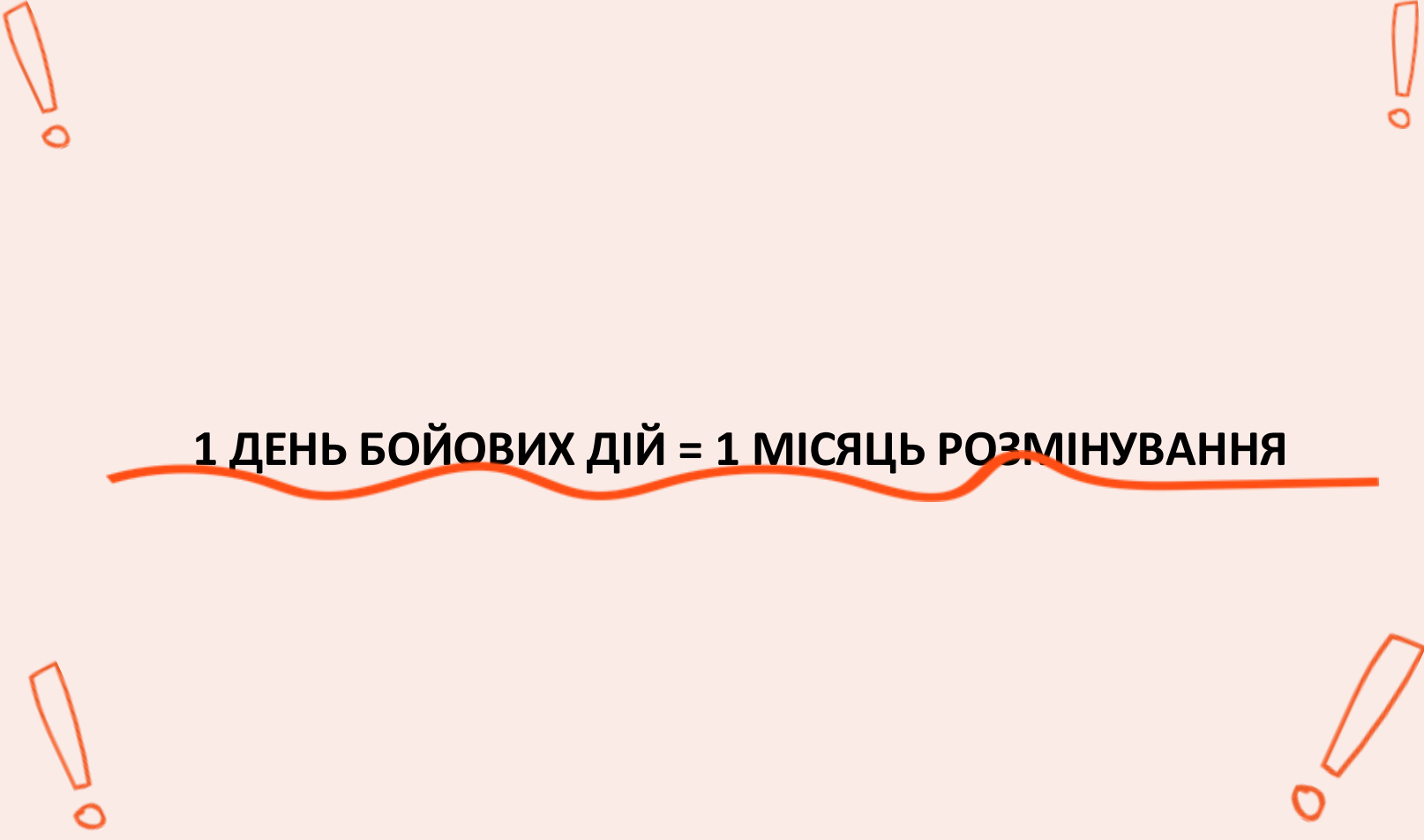
промисловий

інфраструктурний

соціальний

1 ДЕНЬ БОЙОВИХ ДІЙ = 1 МІСЯЦЬ РОЗМІНУВАННЯ

РОЗМІНУВАННЯ — ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ ДОВГО, АЛЕ Й ДОРОГО.

Розмінування 1 га
в Україні коштує від

40 до 70 тис. грн

Світовий банк оцінює,
що витрати на повне
розмінування становитимуть

34,6 млрд дол.

Збитки України через вибухонебезпечні предмети становлять 11,2 млрд дол. щорічно. Це еквівалентно 5,6 % ВВП України у 2021 році.

Найбільші втрати — через те, що скорочується експорт агропродукції. Україна — один з найбільших експортерів зерна, кукурудзи, соняшника та іншої агропродукції. Проте значна частина замінованих територій — це орні землі, які стає неможливо обробляти.

Це проблема не тільки української економіки й екології, але й продовольчої безпеки світу.

* Мінування доріг, мостів, промислових об'єктів і логістичних коридорів ускладнює або робить неможливим відновлення та функціонування промисловості й торгівлі.

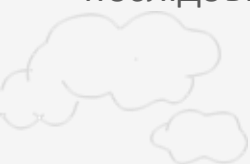
* Іноземні інвестори утримуються вкладати кошти в регіони з високим ризиком обстрілів, атак, замінованості, що сповільнює відновлення економіки.

* Замінованість стримує реалізацію проєктів з відновлення житла, промислових об'єктів, доріг, сповільнюючи економічне зростання країни.

Тому Україна прискорює процеси з розмінування, заохочує населення долучатися до розміновувачів (саперів) та створює умови для більшої кількості компаній, які займаються розмінуванням.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ПОБАЧИВ(-ЛА) ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИЙ ПРЕДМЕТ?

Обери правильні варіанти та встанови правильну послідовність.

А

НЕ підходь

Б

Поклич друга
чи подругу

В

Зателефонуй 101
і повідом дорослим

Г

Повернись
назад тим самим
шляхом

Д

НЕ чіпай

Е

За можливості
сфотографуй

Ж

Познач місце

ЯКІ НА ВИГЛЯД ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ

ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ В РЕАЛІЯХ УКРАЇНИ

міни

нерозірвані боєприпаси

розтяжки з гранатою

кластерні боєприпаси

міни-пастки

РІЗНОМАНІТТІ

за кольором

за розміром

за формою

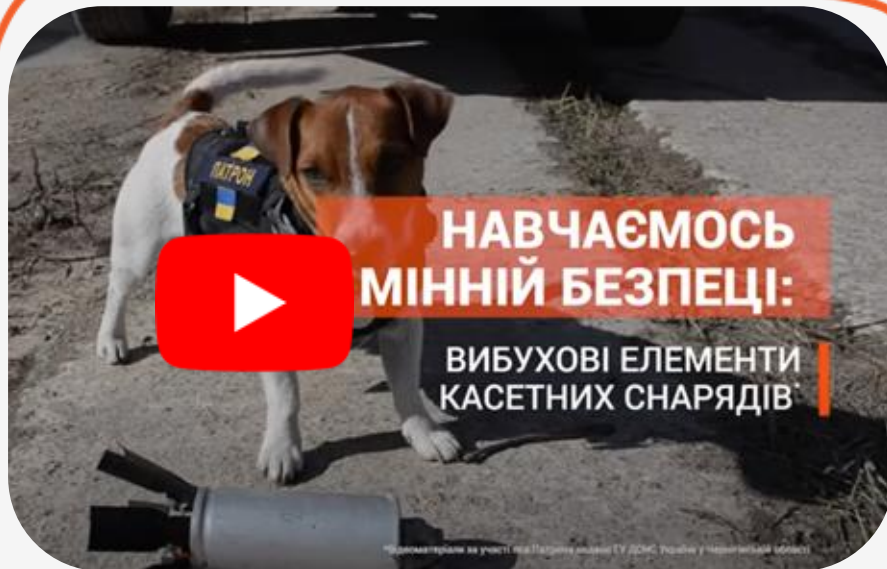
за матеріалом

НОВИЙ ВИД НЕБЕЗПЕКИ — КЛАСТЕРНІ БОЄПРИПАСИ

Це одні з найнебезпечніших снарядів для населення. Лаос понад пів століття потерпає від забруднення боєприпасами — тепер це реалії і України. Скільки б років вони не були на/в землі, все одно залишаються дуже небезпечними.

Натисніть на значок YouTube та перейдіть за покликанням.

Кулькові осколкові авіабомби —

це теж фрагменти касетних снарядів,
схожі на сріблясті м'ячики.

ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ
ХОВАЮТЬСЯ ПЕРЕДУСІМ ТАМ,
ДЕ ВЕЛИСЯ АКТИВНІ БОЙОВІ ДІЇ.

порослі поля

ліси

**аеродроми
й полігони**

**військова
техніка**

**покинуті та/або зруйновані
будівлі, авто**

залізничні колії

газопроводи

**узбіччя,
ґрунтові стежки**

**ями та вибоїни
на асфальтній дорозі**

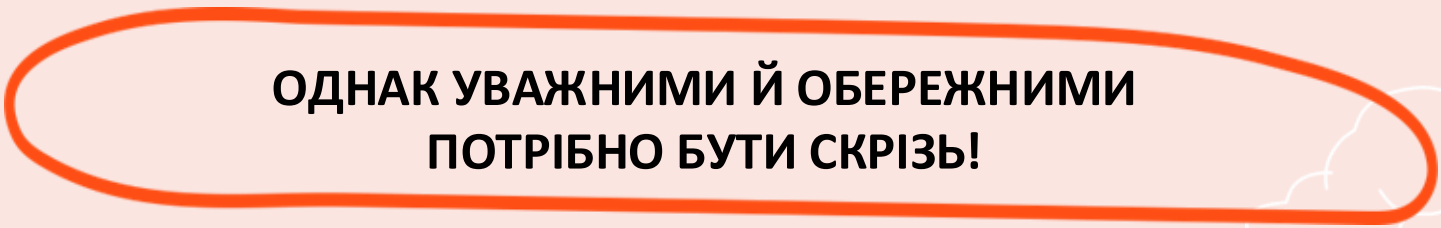
траншеї

водойми, мости, узбережжя

**лінії
електропередач**

**ОДНАК УВАЖНИМИ Й ОБЕРЕЖНИМИ
ПОТРІБНО БУТИ СКРІЗЬ!**

Обстріли відбуваються на всій території
України, тож навіть
у відносно спокійному місті чи селі можна
випадково натрапити
на уламки ракети, дрона
або касетний боєприпас

**НАЙБЕЗПЕЧНІШИЙ ШЛЯХ
ПЕРЕСУВАННЯ —
ЦЕ АСФАЛЬТОВАНА ДОРОГА.**

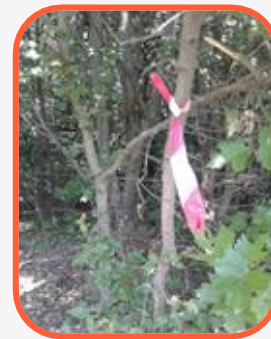

ЗНАКИ, ЯКІ ПОПЕРЕДЖАЮТЬ ПРО МІННУ НЕБЕЗПЕКУ

офіційні

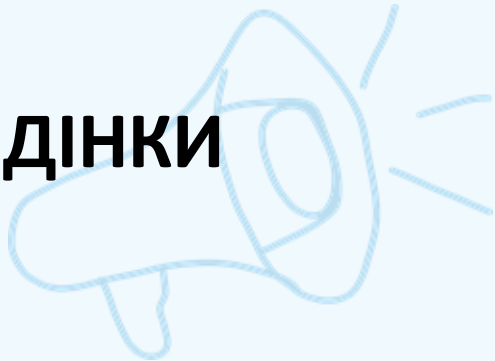

неофіційні (саморобні)

ПРАВИЛА БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ

ПРАВИЛА БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ

01

НЕ підходь

02

НЕ чіпай

03

Повернись назад
тим самим шляхом

04

Зателефонуй
101 і повідом
дорослим

БЕЗПЕЧНА ВІДСТАНЬ

Повертаючись назад тим самим
шляхом, зроби
не менше ніж **220 кроків.**

ЄДИНИЙ НОМЕР, ЯКИЙ ВАМ НЕОБХІДНО ЗАПАМ'ЯТАТИ.

Що сказати під час дзвінка?

01

Опиши
місцевість чи
назви адресу.

02

Розкажи, що
саме бачиш.

03

Назвись:
скажи своє
ім'я та вік.

МОДЕЛЮВАННЯ СИТУАЦІЇ

Ти побачив(-ла)
вибухонебезпечний предмет.
Що саме розкажеш під час
дзвінка Службі порятунку?

ОБГОВОРЕННЯ

Чи змінюють люди свою поведінку
на безпечну, коли знають правила мінної безпеки?
Перерахуйте всі так і ні.

Так, люди змінюють поведінку
на безпечну, тому що:

Ні, люди не змінюють поведінку
на безпечну попри знання правил
мінної безпеки, тому що:

ОБГОВОРЕННЯ

Які категорії населення
та люди яких професій найбільш
вразливі
до ризиків вибухонебезпечних
предметів і чому?

НАЙБІЛЬШ ВРАЗЛИВІ ДО МІННИХ РИЗИКІВ

* Сапери / розміновувачі

* Фермери, трактористи

* Лісники

* Власники худоби
та присадибних ділянок,
городів

* Працівники критичної
інфраструктури:
які лагодять лінії
електропередач,
водоканали, покриття доріг
тощо

* Безробітні чоловіки,
які збирають брухт

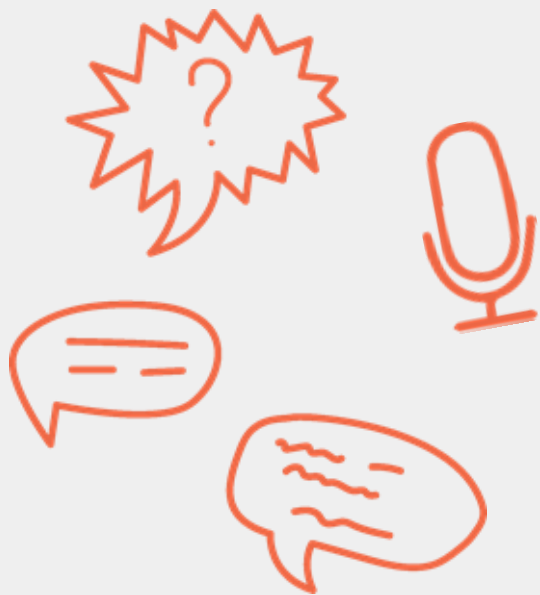

* Діти, що гуляють
на свіжому повітрі
та не знають про всі
небезпечні місця
й можливі результати своїх
пригод

* Люди, що ходять збирати
гриби та ягоди в ліс, а також
деревину

ВІЛЬНИЙ МІКРОФОН

Ти став(-ла) свідком ситуації, коли
людина постраждала
від вибухонебезпечного предмета.
Які твої дії?

ЯКЩО СТАВ(-ЛА) СВІДКОМ, КОЛИ ЛЮДИНА ПОСТРАЖДАЛА ВІД ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНОГО ПРЕДМЕТА

01

Не наближайся до постраждалого(-ї)!
Поруч можуть бути інші вибухонебезпечні предмети, здатні здетонувати.

02

Запитай про стан людини, якщо дозволяє ситуація.

03

Повідом за **номером 101** про випадок і за номером 103 — про постраждалого(-у).

04

Поклич дорослих.

ЧОГО ВИ НЕ ЗАБУДЕТЕ
ПІСЛЯ ЦЬОГО УРОКУ?

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ПОБАЧИВ(-ЛА) ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИЙ ПРЕДМЕТ?

Обери правильні варіанти та встанови правильну послідовність.

А

НЕ підходь

Б

Поклич друга
чи подругу

В

Зателефонуй 101
і повідом дорослим

Г

Повернись
назад тим самим
шляхом

Д

НЕ чіпай

Е

За можливості
сфотографуй

Ж

Познач місце

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

01

Проаналізуйте конвенції, які стосуються обмеження використання певних типів мін та касетних боєприпасів — причини їхнього створення та ратифікації, і нехтування ними певними країнами.

02

Географічне мапування: визначте ділянки небезпечних територій на прикладі конкретної деокупованої громади, які ознаки про це сповіщають, та нанесіть на мапу громади ці зони.

**УЧИТЕЛЮ
ДЛЯ ДОДАТКОВОГО
ВИКОРИСТАННЯ**

ТЕСТУВАННЯ

1. У ЯКИХ МІСЦЯХ МОЖНА ЗУСТРІТИ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ?

Можна обрати
кілька варіантів.

А

На узбіччі.

Б

На полі й городах,
що заросли травою.

В

У зруйнованих
будівлях.

Г

Поруч
із блокпостами.

Д

У лісосмузі.

Е

Біля покинутих
машин.

2. ЯКИМИ ІЗ ЦИХ ЗНАКІВ ПОПЕРЕДЖАЮТЬ ПРО ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ ПОБЛИЗУ?

Можна обрати
кілька варіантів.

А

Б

В

Г

3. ЩО МОЖНА Й ПОТРІБНО РОБИТИ, ПОБАЧИВШИ ПІДОЗРІЛИЙ ПРЕДМЕТ?

Можна обрати
кілька варіантів.

А

Підійти ближче
й перевірити, чи
предмет
безпечний.

Б

Не рухатися.

В

Обережно
повернутися тим
самим шляхом,
яким прийшли.

Г

Забрати
й передати
дорослим,
щоб знешкодили.

**4. ВИЯВИВШИ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИЙ
ПРЕДМЕТ, ЗА ЯКИМ НОМЕРОМ ТРЕБА
ВИКЛИКАТИ ДОПОМОГУ?**

А

Б

В

Г

Д

01

03

104

101

04

5. ЩО РОБИТИ, ЯКЩО РОДИЧ АБО ДРУГ ПРИНІС ДОДОМУ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИЙ ПРЕДМЕТ?

Можна обрати
кілька варіантів.

А

Попередити
дорослого
про небезпеку.

Б

Подзвонити
рятувальникам за
номером 101.

В

Швидко тікати
з подвір'я.

Г

Не бити на сполох:
треба спочатку
дізнатися, чи цей
вибухонебезпечний
предмет ще робочий.

6. ХТО МАЄ ПРАВО НАБЛИЖАТИСЯ ДО ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНОГО ПРЕДМЕТА ТА ЗНЕШКОДЖУВАТИ ЙОГО?

Можна обрати
кілька варіантів.

А

Державна служба
України
з надзвичайних
ситуацій.

Б

Національна
поліція України.

В

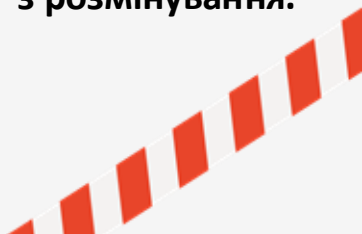
Поліція
охорони.

Г

Піротехнічна
служба України.

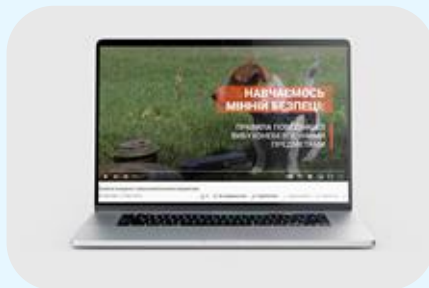
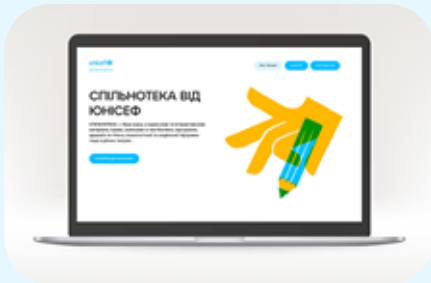
Д

Міжнародні
організації
з розмінування.

Більше матеріалів на тему мінної безпеки зі СПІЛЬНОТЕКИ від ЮНІСЕФ

Вони допоможуть
як з підготовкою до уроку,
так і з ідеями для домашнього
завдання.

Натискайте на зображення, щоб перейти за покликанням.